

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2021/101**z dnia 25 stycznia 2021 r.****ustanawiające program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1369/2013**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Akt przystąpienia z 2003 r., w szczególności jego art. 56 oraz art. 3 dołączonego do niego Protokołu nr 4,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z Protokołem nr 4 w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie ⁽¹⁾ (zwanym dalej „Protokołem nr 4”) dołączonym do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej ⁽²⁾ (zwanego dalej „Aktem przystąpienia”) Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1 i bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków.
- (2) Zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz z pomocą Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych prac w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. Z dostępnych szacunków wynika, że potrzebne są dodatkowe zasoby finansowe na ten cel w okresie po roku 2020.
- (3) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z obowiązującym prawem Unii i prawem krajowym. Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić zgodnie z prawem Unii dotyczącym bezpieczeństwa jądrowego, a mianowicie zgodnie z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom ⁽³⁾, oraz gospodarowania odpadami, a mianowicie zgodnie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom ⁽⁴⁾. Zgodnie z art. 4 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 2011/70/Euratom ostateczna odpowiedzialność za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i wygenerowanymi odpadami promieniotwórczymi spoczywa na państwach członkowskich.
- (4) Przedwczesne wygaszenie i następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa. Protokół nr 4 stanowi, że pomoc finansowa ze strony Unii na wsparcie wysiłków likwidacyjnych Litwy i zmierzenie się z konsekwencjami zamknięcia i likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na okres kolejnych perspektyw finansowych.
- (5) W niniejszym rozporządzeniu określono pulę środków finansowych na cały czas trwania programu pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie (zwanego dalej „Programem”), która to pula stanowi główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami ⁽⁵⁾ dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas corocznej procedury budżetowej.

⁽¹⁾ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944.

⁽²⁾ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 33.

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

⁽⁵⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

- (6) Program należy ustanowić na okres siedmiu lat w celu dostosowania jego czasu trwania do okresu obowiązywania wieloletnich ram finansowych określonych w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) 2020/2093 ⁽⁶⁾.
- (7) Do Programu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽⁷⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”). Rozporządzenie finansowe określa zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, zarządzania pośredniego, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej oraz zwrotu kosztów poniesionych przez ekspertów zewnętrznych.
- (8) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ⁽⁸⁾ i rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁹⁾, (Euratom, WE) nr 2185/96 ⁽¹⁰⁾ i (UE) 2017/1939 ⁽¹¹⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom – w tym nadużyciom finansowym – ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub jakkolwiek inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 ⁽¹²⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939, EPPO niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (9) Niniejsze rozporządzenie nie przesądza o wynikach jakichkolwiek przyszłych procedur dotyczących pomocy przyznawanej przez państwa, które mogą zostać wszczęte zgodnie z art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (10) Finansowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia powinno koncentrować się na działaniach realizujących cele w zakresie likwidacji.
- (11) Program powinien również obejmować uzyskiwanie wiedzy i dzielenie się zdobytymi doświadczeniami. Wiedza i zdobyte doświadczenia oraz wnioski, uzyskane w ramach Programu na temat procesu likwidacji obiektów jądrowych powinny być rozpowszechniane w Unii w koordynacji i synergii z innymi odpowiednimi unijnymi programami działań likwidacyjnych w Bułgarii, na Słowacji i we Wspólnym Centrum Badawczym (JRC) Komisji, działania takie przynoszą bowiem największą unijną wartość dodaną i przyczyniają się do bezpieczeństwa pracowników i ludności, a także do ochrony środowiska. Zakres, procedura i aspekty ekonomiczne współpracy powinny być szczegółowo określone w wieloletnim programie prac i mogą również być przedmiotem umów między państwami członkowskimi lub umów zawartych z Komisją.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

- (12) JRC powinno ułatwiać rozpowszechnianie wiedzy wśród różnych zainteresowanych stron w Unii w sposób skoordynowany, na przykład przez przeprowadzanie analiz rynkowych, przeglądów i ocen potrzeb w zakresie wiedzy w Unii, identyfikowanie potencjalnych kierunków współpracy, zainteresowanych stron i dziedzin, w których wiedza uzyskana podczas realizacji Programu mogłaby przynieść największą wartość dodaną, opracowanie formatów wymiany wiedzy. Rozpowszechnianie uzyskanej wiedzy powinno być finansowane przez JRC. Każde państwo członkowskie powinno mieć możliwość zainicjowania rozwoju więzi i wymiany w celu rozpowszechniania wiedzy.
- (13) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, a zatem przy uwzględnieniu najlepszych praktyk międzynarodowych.
- (14) Litwa i Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania jak największej unijnej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, chociaż ostateczna odpowiedzialność za likwidację spoczywa na Litwie. Obejmuje to skuteczny pomiar postępów i wyników działań oraz wdrażanie środków naprawczych, w razie konieczności. W tym celu należy ustanowić komitet pełniący funkcje monitorujące i informujące, któremu współprzewodniczą przedstawiciele Komisji i Litwy.
- (15) Zgodnie z pkt 22 i 23 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹³⁾ Program powinien być przedmiotem ewaluacji na podstawie informacji zgromadzonych zgodnie ze szczególnymi wymogami dotyczącymi monitorowania, przy czym należy unikać obciążeń administracyjnych, w szczególności dla państw członkowskich, a także nadmiernej regulacji. Wymogi te powinny, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki stanowiące podstawę ewaluacji skutków Programu w praktyce.
- (16) Powinna być możliwa zmiana kwoty środków przydzielonych na Program, a także okresu programowania na podstawie wyników sprawozdania z oceny okresowej.
- (17) Działania współfinansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny zostać określone w granicach określonych przez plan likwidacji przedłożony przez Litwę zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1369/2013 ⁽¹⁴⁾. W planie tym określono zakres Programu, a także końcowe stadium likwidacji oraz datę zakończenia. Obejmuje on również działania likwidacyjne, związane z nimi harmonogram, koszty oraz wymagane zasoby ludzkie. W stosownych przypadkach Litwa powinna przedstawić Komisji zaktualizowany plan likwidacji do uwzględnienia przy przygotowywaniu programów prac.
- (18) Działania w ramach Programu powinny być realizowane dzięki wspólnemu wysiłkowi finansowemu Unii i Litwy. Należy ustalić maksymalny próg współfinansowania unijnego zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę praktykę porównywalnych programów unijnych i wzmocnienie gospodarki litewskiej, od momentu rozpoczęcia Programu do końca okresu realizacji działań finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia unijna stopa współfinansowania powinna wynosić 86 % kosztów kwalifikowalnych. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i pochodzić z innych źródeł niż budżet Unii, takie jak międzynarodowe instytucje finansowe i inni darczyńcy.
- (19) Należy zatem uchylić rozporządzenie (UE) nr 1369/2013.
- (20) Należycie uwzględniono sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego nr 22/2016 „Programy pomocy unijnej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych na Litwie, w Bułgarii i na Słowacji – od 2011 r. poczyniono pewne postępy, lecz wciąż należy zmierzyć się z najpoważniejszymi wyzwaniami”, jak również jego zalecenia i odpowiedź Komisji.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia unijnego dla programu pomocy dotyczącego likwidacji obiektu jądrowego na Litwie i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1990/2006 (Dz.U. L 346 z 20.12.2013, s. 7).

- (21) Odnotowano rezolucję ustawodawczą Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013.
- (22) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu dotyczącego wdrażania polityki gospodarowania wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi ustanowionego na podstawie dyrektywy 2011/70/Euratom.
- (23) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽¹⁵⁾.
- (24) Do niniejszego rozporządzenia stosuje się horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Zasady te zostały ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę uchwalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrolę odpowiedzialności podmiotów upoważnionych do działań finansowych. Zasady przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ogólnego systemu warunkowości ochrony budżetu Unii.
- (25) Wyboru metod wykonywania i form finansowania unijnego określonych w niniejszym rozporządzeniu należy dokonywać na podstawie ich potencjału w zakresie osiągnięcia celów szczegółowych działań i możliwości uzyskania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego oraz spodziewanego ryzyka niezgodności z przepisami. Pod uwagę należy wziąć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, zgodnie z art. 125 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie (zwany dalej „Programem”) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.
2. Niniejsze rozporządzenie określa cele Programu, jego budżet na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r., metody wykonywania i formy finansowania unijnego.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „likwidacja” oznacza działania administracyjne i techniczne przewidziane w prawie krajowym umożliwiające wyłączenie obiektu jądrowego spod niektórych lub wszystkich kontroli regulacyjnych i mające na celu zapewnienie długoterminowej ochrony ludności i środowiska, w tym ograniczenie poziomów pozostałych nuklidów promieniotwórczych w materiałach i na terenie obiektu jądrowego;

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- 2) „plan likwidacji” oznacza dokument zawierający szczegółowe informacje dotyczące proponowanej likwidacji i obejmujący następujące elementy: wybraną strategię likwidacji; harmonogram, rodzaj i kolejność działań likwidacyjnych; stosowaną strategię gospodarowania odpadami, w tym zwolnienia z nadzoru; zaproponowane stadium końcowe; przechowywanie oraz trwałe składowanie odpadów pochodzących z likwidacji; harmonogram likwidacji; szacunkowe koszty zakończenia likwidacji; oraz cele, oczekiwane rezultaty, kluczowe etapy i terminy, a także odpowiadające im kluczowe wskaźniki efektywności, w tym, w stosownych przypadkach, wskaźniki oparte na wartości wypracowanej. Plan likwidacji jest przygotowywany przez posiadacza zezwolenia dla obiektu jądrowego i znajduje odzwierciedlenie w wieloletnich programach prac w ramach Programu.

Artykuł 3

Cele Programu

1. Celem ogólnym Programu jest pomoc Litwie w przeprowadzeniu likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na radzenie sobie z wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa w odniesieniu do tego Programu przy jednoczesnym uzyskiwaniu wiedzy na temat procesu likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi będącej wynikiem działań likwidacyjnych.
2. Celem szczegółowym Programu jest przeprowadzenie demontażu i dekontaminacji urządzeń oraz wałów reaktorów w elektrowni jądrowej Ignalina zgodnie z planem likwidacji, w tym gospodarowanie odpadami promieniotwórczymi pochodzącymi z działań likwidacyjnych, oraz dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi.
3. Dokładny opis celów szczegółowych Programu przedstawiono w załączniku I. Komisja może zmienić, w drodze aktów wykonawczych, załącznik I zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 13 ust. 2.

Artykuł 4

Budżet Programu

1. Pula środków finansowych na realizację Programu na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi 552 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1, może obejmować wydatki, oprócz tych na działania opisane w załączniku I, związane z pomocą techniczną i administracyjną w ramach realizacji Programu, takie jak działania w zakresie monitorowania, kontroli, audytu i oceny obejmujące systemy informatyczne dla przedsiębiorstw. Takie wydatki są dokumentowane.
3. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.

Artykuł 5

Rozpowszechnianie wiedzy

1. Wiedza uzyskana w procesie realizacji Programu jest rozpowszechniana na poziomie unijnym.
2. Działania służące realizacji działania, o którym mowa w ust. 1, są finansowane w ramach programu JRC likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami, jak określono w art. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady (Euratom) 2021/100⁽¹⁶⁾. JRC koordynuje strukturyzację wiedzy i jej rozpowszechnianie wśród państw członkowskich.

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/100 z dnia 25 stycznia 2021 r. ustanawiające specjalny program finansowy dotyczący likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi oraz uchylające rozporządzenie (Euratom) nr 1368/2013 (zob. s. 3 niniejszego Dziennika Urzędowego).

3. Proces rozpowszechniania wiedzy jest włączony do programu prac, o którym mowa w art. 9, i w nim zdefiniowany.

Artykuł 6

Metody wykonywania i formy finansowania unijnego

1. Program jest wykonywany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z udziałem podmiotów wymienionych w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.
2. Finansowanie unijne w ramach Programu może być udzielane w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym.

ROZDZIAŁ II

KWALIFIKOWALNOŚĆ

Artykuł 7

Działania kwalifikowalne

Do finansowania unijnego kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów określonych w art. 3.

Artykuł 8

Stopy współfinansowania

Podejmowane są wszelkie starania w celu kontynuowania praktyki współfinansowania ustanowionej w ramach pomocy przedakcesyjnej i pomocy udzielonej w ramach poprzednich wieloletnich programów finansowych na wysiłki likwidacyjne podejmowane przez Litwę, a także w celu angażowania, w stosownych przypadkach, innych źródeł współfinansowania.

Ogólna maksymalna stopa współfinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach Programu wynosi 86 %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i pochodzić z dodatkowych źródeł innych niż budżet Unii. Działania niezbędne do rozpowszechniania wiedzy, o którym mowa w art. 5, finansuje Unia na poziomie 100 %.

ROZDZIAŁ III

PROGRAMOWANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 9

Program prac

1. Program jest realizowany w ramach wieloletniego programu prac, o którym mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego. Ten wieloletni program prac przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 13 ust. 2.
2. Wieloletni program prac, o którym mowa w ust. 1, odzwierciedla plan likwidacji służący jako punkt odniesienia dla monitorowania i oceny Programu.
3. W wieloletnim programie prac, o którym mowa w ust. 1, określa się obecny stan, cele, oczekiwane rezultaty, powiązane wskaźniki efektywności i harmonogram wykorzystania środków, a także określa się szczegóły dotyczące rozpowszechniania wiedzy.

*Artykuł 10***Sprawozdawczość i monitorowanie**

1. Wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości dotyczącej postępów Programu w realizacji celów określonych w art. 3 zawarto w załączniku II.
2. System sprawozdawczości dotyczącej wykonania zapewnia efektywne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji i rezultatów Programu. W tym celu na odbiorców środków finansowych Unii oraz, w stosownych przypadkach, na państwa członkowskie nakłada się wymogi dotyczące sprawozdawczości proporcjonalne do ogólnych kosztów i ryzyka powiązanego z Programem.
3. Na koniec każdego roku Komisja sporządza sprawozdanie z postępów dotyczących realizacji prac prowadzonych w poprzednich latach, w tym wylicza, jaki odsetek działań jest wynikiem zaproszeń do składania ofert, i przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

*Artykuł 11***Ocena**

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ocenę okresową Programu przeprowadza się z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji Programu, jednak nie później niż cztery lata od rozpoczęcia okresu określonego w art. 1 ust. 1. W ocenie okresowej uwzględnia się również kwestię zakresu zmian w wieloletnim programie prac, o którym mowa w art. 9.
3. Po zakończeniu realizacji Programu, ale nie później niż pięć lat po upływie okresu określonego w art. 1 ust. 1, Komisja przeprowadza ocenę końcową Programu.
4. Komisja przekazuje wnioski z ocen, wraz ze swoimi uwagami, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

*Artykuł 12***Audyty**

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności w rozumieniu art. 127 rozporządzenia finansowego.

*Artykuł 13***Komitet**

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku gdy opinia komitetu ma zostać uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, gdy – przed upływem terminu na wydanie opinii – zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE*Artykuł 14***Informacje, komunikacja i promocja**

1. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tych środków oraz zapewniają eksponowanie finansowania unijnego, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z Programem oraz realizowanymi w jego ramach działaniami i uzyskanymi rezultatami.
3. Zasoby finansowe przydzielone na Program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim priorytety te są związane z celami określonymi w art. 3.

*Artykuł 15***Uchylenie**

Rozporządzenie (UE) nr 1369/2013 traci moc.

*Artykuł 16***Przepisy przejściowe**

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację ani modyfikację działań rozpoczętych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1369/2013, które nadal stosuje się do tych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na Program pokrywane mogą być również wydatki na pomoc techniczną i administracyjną niezbędne w celu zapewnienia przejścia między Programem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1369/2013.
3. W razie potrzeby w budżecie Unii obejmującym okres po roku 2027 mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 4 ust. 2, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

*Artykuł 17***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 stycznia 2021 r.

W imieniu Rady
J. BORRELL FONTELLES
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Szczegółowy opis celów Programu

1. Celem ogólnym Programu jest pomoc Litwie w przeprowadzeniu likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na radzenie sobie ze związanymi z tym wyzwaniem dotyczącymi bezpieczeństwa. Po zakończeniu usuwania kaset wypalonego paliwa jądrowego z budynków reaktora kolejnymi poważnymi wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa, z którymi trzeba sobie radzić w ramach Programu, są demontaż rdzenia reaktorów oraz stałe bezpieczne gospodarowanie odpadami z likwidacji i odpadami odziedziczonymi.
2. W okresie finansowania zaczynającym się w 2021 r. w ramach Programu udzielona zostanie pomoc w działaniach uwzględnionych w planie likwidacji przedłożonym przez Litwę zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1369/2013, a w szczególności w zakresie:
 - a) demontażu i dekontaminacji stref dolnych i górnych wałów reaktorów oraz urządzeń zgodnie z planem likwidacji. Postępy w realizacji tego celu mają być mierzone ilością i rodzajem usuniętych materiałów, jak również za pomocą wartości wypracowanej;
 - b) projektu demontażu i dekontaminacji stref centralnych wałów reaktora (rdzenie grafitowe). Postępy w realizacji tego celu mają być mierzone za pomocą wartości wypracowanej. Cel ten ma zostać osiągnięty przed 2027 r., kiedy zostaną przyznane odpowiednie zezwolenia na przeprowadzenie faktycznego demontażu i dekontaminacji, co ma zgodnie z planem nastąpić po 2027 r.;
 - c) bezpiecznego gospodarowania odpadami z likwidacji i odpadami odziedziczonymi aż do tymczasowego przechowywania lub trwałego składowania (w zależności od kategorii odpadów), w tym, w razie konieczności, ukończenia infrastruktury gospodarowania odpadami. Cel ten ma zostać osiągnięty zgodnie z planem likwidacji. Postępy w realizacji tego celu mają być mierzone ilością i rodzajem bezpiecznie przechowywanych lub trwale składowanych odpadów, jak również za pomocą wartości wypracowanej;
 - d) realizacji programu rozbiórki budynków. Postępy w realizacji tego celu mają być mierzone liczbą rozebranych budynków, jak również za pomocą wartości wypracowanej;
 - e) uzyskania licencji na likwidację po usunięciu paliwa z bloku 1 i bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina;
 - f) obniżenia zagrożenia radiologicznego. Postępy w realizacji tego celu mają być mierzone za pomocą oceny bezpieczeństwa działań i obiektu, ze wskazaniem sposobów, w jakie mogłyby wystąpić potencjalne narażenia, a także oszacowaniem prawdopodobieństwa i skali potencjalnych narażeń.
3. W planie likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina ustanowiono strukturę podziału pracy w ramach Programu (strukturę organizacyjną rozkładu działań i projektów związanych z likwidacją elektrowni jądrowej Ignalina). Pierwszy poziom tej struktury składa się z następujących sześciu pozycji:
 - a) P.0 „Organizacja działalności przedsiębiorstwa”;
 - b) P.1 „Przygotowanie likwidacji”;
 - c) P.2 „Demontaż/rozbiórka obiektu i rewaloryzacja terenu”;
 - d) P.3 „Postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym”;
 - e) P.4 „Postępowanie z odpadami”;
 - f) P.5 „Program kooperacyjny”.

Pozycja P.0 „Organizacja działalności przedsiębiorstwa” obejmuje zarządzanie przedsiębiorstwem, nadzór i zapewnianie jakości, monitorowanie promieniowania i monitorowanie ekologiczne, bezpieczeństwo fizyczne, inżynierskie usługi konsultacyjne i wsparcie prawne na rzecz działalności przedsiębiorstwa i komunikacji publicznej.

Pozycja P.1 „Przygotowanie likwidacji” obejmuje zapewnienie wstępnych warunków likwidacji (takich jak inwentaryzacja urządzeń i charakterystyka radiologiczna), zmianę infrastruktury, instalację urządzeń i budowę obiektów, izolowanie systemów i urządzeń oraz dekontaminację instalacji, urządzeń i obiektów przetwórczych.

Pozycja P.2 „Demontaż/rozbiórka obiektu i rewaloryzacja terenu” obejmuje demontaż reaktorów, demontaż urządzeń/instalacji przetwórczych oraz wstępne przetwarzanie odpadów, rozbiórkę obiektów i rewaloryzację terenu.

Pozycja P.3 „Postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym” obejmuje postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym i przechowywanie go.

Pozycja P.4 „Postępowanie z odpadami” obejmuje przetwarzanie, kondycjonowanie, przechowywanie oraz trwale składowanie odpadów promieniotwórczych o bardzo niskim, niskim i średnim poziomie aktywności pochodzących z działań operacyjnych i likwidacyjnych.

Pozycja P.5 „Program pooperacyjny” obejmuje obsługę i utrzymanie obiektów, zasobów energetycznych, zaopatrzenia w wodę, oczyszczania ścieków i wody.

4. Główne wyzwania dotyczące bezpieczeństwa w okresie finansowania od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. są objęte działaniami w ramach pozycji P.1, P.2 i P.4. W szczególności demontaż rdzeni reaktorów jest objęty pozycją P.2. Mniejsze wyzwania są objęte pozycją P.3, natomiast pozycje P.0 i P.5 obejmują działania wspierające w zakresie likwidacji.
5. W związku z powyższym, opracowując wieloletni program prac, Komisja w ścisłej współpracy z Litwą, bez uszczerbku dla art. 8, rozważy rozdział dostępnych kwot zgodnie z priorytetami określonymi w tabeli 1.

Tabela 1

#	Pozycja	Priorytet
P.0	Organizacja działalności przedsiębiorstwa	II
P.1	Przygotowanie likwidacji	I
P.2	Demontaż/rozbiórka obiektu i rewaloryzacja terenu	I
P.3	Postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym	II
P.4	Postępowanie z odpadami	I
P.5	Program pooperacyjny	III

6. Wiedza i zdobyte doświadczenia oraz wnioski, uzyskane w ramach Programu w odniesieniu do procesu likwidacji są rozpowszechniane wśród zainteresowanych stron w Unii, zwiększając tym samym unijną wartość dodaną Programu. Działania te mogą obejmować:
 - rozwijanie więzi i wymian między zainteresowanymi stronami w Unii, w tym tych inicjowanych przez państwa członkowskie,
 - dokumentowanie wiedzy formalnej i udostępnianie jej poprzez wielostronne transfery wiedzy na temat kwestii związanych z likwidacją i gospodarowaniem odpadami, najlepszych praktyk w zakresie zarządzania oraz wyzwań technologicznych i procesów likwidacji zarówno na poziomie operacyjnym, jak i organizacyjnym, w celu tworzenia potencjalnych synergii UE.
 Działania te są finansowane przez Unię na poziomie 100 % kosztów kwalifikowalnych. Postępy w zakresie tej działalności mają być zgłaszane przez JRC i mierzone na podstawie wskaźników określonych w wieloletnim programie prac.
7. Trwale składowanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych oraz jego przygotowanie jest wyłączone z puli środków finansowych, o której mowa w art. 4 ust. 1.

ZAŁĄCZNIK II

Wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości dotyczącej postępów Programu w realizacji celów określonych w art. 3

1) Gospodarowanie odpadami promieniotwórczymi:

— ilość i rodzaj bezpiecznie przechowywanych lub trwale składowanych odpadów wraz z rocznymi celami w podziale na rodzaj, w ramach realizacji kluczowych etapów Programu;

2) Demontaż i dekontaminacja:

— ilość i rodzaj usuniętych materiałów wraz z rocznymi celami w podziale na rodzaj, w ramach realizacji kluczowych etapów Programu.
